

Назва дисципліни	1-ф01-13 Психодіагностика літератури модернізму: невроз, істерія, меланхолія / Psychodiagnostics of Modernist Literature: Neurosis, Hysteria, Melancholia
Рекомендується для галузі знань (спеціальності, освітньої програми)	В Гуманітарні науки, В11/035 Філологія А Освіта, А4/014.01 Середня освіта (українська мова і література)
Кафедра	Української літератури
П.І.П. НПП (за можливості)	Шаф Ольга Вольтівна
Рівень ВО	Перший (бакалавр)
КУРС, семестр (на якому буде викладатися)	Курс: 2-4
Мова викладання	українська
Вимоги до початку вивчення дисципліни	Базові знання з української літератури
Чому це цікаво/треба вивчати	Курс руйнує стереотип вторинності й рустикальності української культури та висвітлює зародження модерністських процесів, що випереджають у часі європейські. Акцент робиться на способах художнього перекодування “невротичності” Fin de siècle (“кінця століття” - фр.), а також на феміністичному та трансгендерному проєктах модернізму, його сексуально-невротичному підґрунті. У курсі увагу сфокусовано на постатях української культури (Н.Кобринська, А.Кримський, Г.Михайличенко, В.Свідзінський, М.Йогансен, Е.Андієвська та ін.), творчість яких не висвітлюється в інших курсах, але є репрезентативною для вітчизняного модернізму. Курс суттєво поглиблює уявлення про літературний процес в Україні, його суспільно-історичні трансформації
Перелік тем з дисципліни	Тема 1.1-3. Модернізм як епоха та як художній напрям: культурно-історичні й естетичні параметри. Fin de siècle, декаданс у художньому “дзеркалі” модернізму. Невроз / істерія як маркери доби. Формування модернізму в українській літературі 1880-х. Тема 2.1. Емансипація як модерністський жест. Модерністська проза Н. Кобринської: долання народницьких “пут”. Тема 2.2. Зародження експресіонізму в прозі М. Рошкевич, або поетика “жіночої істерії”. Тема 2.3. Європеїзм, інтелектуалізм, емансипація в прозі Олени Пчілки. Тема 2.4. Ніцшеанський модус феміністичної прози О. Кобилянської. Femina Melancholica (у творах) Кобилянської. Любовний дискурс епістолярію О. Кобилянської та Лесі Українки. Тема 2.5. Трансгендерність у поезії та прозі А. Кримського. Тема 3.1. Декаданс в українській літературі як “хвороба, яку воліють не помічати” (від І. Франка до “Молодої музи”). Тема 3.2. Символізм, імпресіонізм, експресіонізм в українській літературі початку ХХ століття та їхній “психологічний” смисл. Тема 3.3. (По)революційна література “пролетарської доби” як сублімація неврозу. Творчість Г. Михайличенка крізь призму невротизму та трансгендерності. Тема 3.4. Авангардизм в українській літературі (М. Семенко, Г. Шкурупій, В. Поліщук) та його “психічний смисл”. Тема 3.5. Сюрреалізм: українська версія “втечі” (Б. Антонич, Е. Андієвська).

Як можна користуватися набутими знаннями й уміннями (компетентності)	Здобувч(ка) зможе використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається (тут літературу модернізму), еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури. Усвідомлення психологічного підґрунтя літератури модернізму дозволить глибше зрозуміти і психологію творчості (часто як компенсації психічних проблем), і саму суть феномену літератури (як своєрідної психотерапії).
Очікувані результати навчання	Здобувач(ка) упевнено орієнтуватиметься в теоретичних засновках модернізму, знатиме його основні ознаки, тенденції, течії в Європі та Україні, умітиме аналізувати модерністські поетикальні стратегії в художніх текстах у діапазоні 1880-1980-х років; зрозуміє механізми зрушень у літературному процесі України, що розгортався в унісон із європейським, хоча й мав власні (колоніальні) підстави для сублімації невротичних настроїв, і головне - отримує насолоду від близького знайомства з естетично довершеними текстами української літератури модернізму. Здобувач(ка) знатиме особливості українського модернізму на етапах його розвитку, визначатиме антинародництво, декаданс, естетизм, формалізм, фемінізм, невротичність та сексуальність як маркери модерністської культури зламу століть, а також модерністські елементи в пролетарській культурі 1920-х, у міжвоєнній літературі Галичини та в літературі українського зарубіжжя.
Інформаційне забезпечення	Конспект лекцій, електронна бібліотека наукової і художньої літератури, набір презентацій та відеолекцій за темами курсу. Методичні матеріали: Модернізм в українській літературі методичні рекомендації / укл.Шаф О.В., Дніпро, 2023.
Види навчальних занять	Лекції, практичні
Вид семестрового контролю	Диференційований залік
Максимальна кількість здобувачів	Без обмежень

Декан факультету _____ Ірина ПОПОВА